

Ziekenhuizen staan wankel op hun benen

Studie toont verontrustende toestand zorglandschap: bijna een op de drie instellingen maakt verlies

Bijna een op de drie ziekenhuizen in ons land is verlieslatend (32 procent), zo blijkt uit de nieuwe MAHA-studie van Belfius. Daarmee doen de ziekenhuizen het iets beter dan vorig jaar, al is dat volgens de onderzoekers niet iets waar we ons vrolijk over moeten maken. 'De kleinste verstoring van de inkomsten kan catastrofale gevolgen hebben.'

Van SARA VANDEKERKCHOVE

Voor de 25ste keer heeft de bank Belfius een grote financiële doorlichting gemaakt van de algemene en universitaire ziekenhuizen in België. Die MAHA-studie is gerenommeerd, vooral omdat de ziekenhuizen hiervoor uitzonderlijk in hun boekhouding laten kijken.

De voorbije jaren bleek uit die MAHA-studie dat onze ziekenhuizen er financieel slecht voor staan. Dat is voor dit jaar niet anders. In totaal is 32 procent van de ziekenhuizen verlieslatend. Dat is bijna een op drie. Een lichte daling ten opzichte van vorig jaar, want toen ging 44 procent van de ziekenhuizen in het rood. Al gaat het geenszins om een structurele verbetering, maar is die toe te schrijven aan de eenmalige uitbetaling van inhaalbedragen vorig jaar.

Bij de ziekenhuizen zelf zijn ze niet verbaasd over de resultaten. "We zitten met een marge van 0,2 procent", zegt Margot Cloet, gedelegeerd bestuurder van Zorgnet-Icuro, de koepelorganisatie van alle Vlaamse ziekenhuizen. "Dat gaat dus over een marge van 31 miljoen voor 91 ziekenhuizen, op een omzet van 15 miljard euro. Die marge is dus flinterdun. We maken ons grote zorgen."

Dat is ook de conclusie die Belfius trekt. "2018 was opnieuw een zwak boekjaar voor de ziekenhuizen", klinkt het. "Zelfs een kleine verstoring van de inkomsten kan catastrofale gevolgen hebben binnen de sector. Het zet bovendien de investeringscapaciteit onder druk die noodzakelijk is om onze ziekenhuizen future proof te maken."

Verder illustreert de studie hoe de winsten in de farmacie en bij de medisch-technische diensten bijdragen tot de financiële gezondheid van het ziekenhuis. Ook de artsenhonoraria worden gebruikt om de rekening te doen kloppen. Dat elk ziekenhuis dat op een andere manier organiseert, maakt een vergelijking moeilijk.

Wil de zorgsector de uitdagingen van de toekomst de baas kunnen, dan moeten er dringend hervormingen komen in de ziekenhuisfinanciering. De impact van de vergrijzing bijvoorbeeld. Nu al vertegenwoordigen 80-plussers ruim 20 procent van de uitgaven van de verplichte verzekering. Cloet: "De komende jaren komen er naar schatting 60 procent 85-

DE INGANG VOOR DE SPOEDGEVALLEN VAN HET UCL SAINT-LUC IN BRUSSEL. GETTY IMAGES

plussers bij. Er moet dus dringend iets veranderen."

De Vlaamse ziekenhuizen doen het iets beter dan de Waalse. Zo berekende de krant De Tijd dat een op de vier Vlaamse ziekenhuizen in de rode cijfers zit, beter dus dan het Belgische cijfer van een op drie. "Al zegt dat weinig over de toekomst", benadrukt Véronique Goossens, chief economist bij Belfius Bank. "Op dit moment is er meer vergrijzing in Vlaanderen dan in Wallonië, terwijl we weten dat vergrijzing in de komende twintig jaar nog veel forser zal beginnen te spelen."

Goossens benadrukt ook dat we de cijfers met een zekere voorzichtigheid moeten bekijken. "Zo heb je bijvoorbeeld ziekenhuizen die het financieel relatief goed doen, maar die een erg verouderd patrimonium hebben. In welke mate zijn die ziekenhuizen future proof? Het is dus niet omdat ze vandaag hun boekhouding op orde hebben, dat dit morgen nog zo is."

Een van de hervormingen die minister van Volksgezondheid Maggie De Block (Open Vld) de voorbije legislatuur naar voren schoof was het vormen van netwerken. Dit houdt in dat ziekenhuizen meer met elkaar gaan samenwerken, de taken beter verdelen en dus kostenefficiënter kunnen werken.

De onderzoekers van Belfius benadrukken in hun rapport dat die netwerken broodnodig zijn, maar niet zaligmakend. "Deze netwerken op zichzelf zijn niet de wonderpilletjes die de hele ziekenhuissector zullen laten rechtveren", zo staat te lezen in het communiqué. "De gezondheidszorg in zijn geheel staat in de komende jaren voor enorme uitdagingen. De fundamentele hervorming van het huidige systeem van de ziekenhuisfinanciering is cruciaal om de omslag te maken naar een hertekend zorglandschap."

Margot Cloet is het eens met die analyse. "Netwerken kunnen impulsen geven, maar het financieringssysteem moet anders. Het feit dat ziekenhuizen op dit moment pas uitbetaald worden voor prestaties die ze in 2011-2012 hebben geleverd, betekent dat ze nooit een progressief, proactief beleid kunnen voeren."

Bovendien staat de netwerkherforming nog maar in de kinderschoenen. "Er is een oproep van de Vlaamse overheid om de netwerken te erkennen, begin volgend jaar", zegt Cloet. "De enige voorwaarde is dat de verschillende ziekenhuizen in een aangesloten gebied moeten liggen en dat ze een vzw moeten oprichten. Daarmee heb je natuurlijk nog geen efficiënte samenwerking."

Minister De Block geeft toe dat het tijd is voor de netwerken om inhoudelijk aan de slag te gaan. Ziekenhuizen moeten de taken verdelen, zonder de toegankelijkheid van de patiënt in het gedrang te brengen. "Dit

vergt vertrouwen tussen de ziekenhuizen", zegt ze. "Een efficiëntere inzet van de middelen betekent immers ook een beter resultaat, zowel kwalitatief als financieel." De minister wijst er ook op dat de huidige economische en budgettaire context weinig ruimte laat voor bijkomende middelen.

Sociale zekerheid sluit 2018 licht in het rood af

Van (BELGA)

De begroting van de sociale zekerheid heeft 2018 afgesloten met een licht tekort van 15,7 miljoen euro. Van de ruim 600 miljoen euro uit maatregelen die de regering had gepland om de uitgaven te beperken en de inkomsten te vergroten, kon slechts een kleine 150 miljoen euro worden ingeschreven. Dat blijkt uit het Boek over de sociale zekerheid dat het Rekenhof traditiegetrouw heeft overgemaakt aan de Kamer.

De sociale zekerheid sloot het voorbije jaar dus af met 15,7 miljoen euro in het rood. De ontvangsten bedroegen 98,519 miljard euro (2,18 procent meer dan in 2017), de uitgaven 98,535 miljard euro (3,20 procent hoger dan in 2017).

De pensioenuitgaven stegen met 4,11 procent door de toename van het aantal pensioengerechtigden en van het gemiddelde uitgekeerde pensioenbedrag. De werkloosheidsuitgaven daalden met 7 procent, vooral door de daling van het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen en rechthebbenden in de stelsels van de werkloosheid met bedrijfstoeslag, de loopbaanonderbreking en het tijdskrediet. De uitgaven voor arbeidsongeschiktheid stegen met 7,09 procent, vooral doordat het aantal vergoede uitkeringsdagen toenam.
